

СТАНОВИЩЕ

от: проф. д-р Милен Иванов Балтов,

член на научното жури въз основа на Заповед на ректора на Бургаския свободен университет № УМО 129/ 26.06.2019 г. и определен за автор на становище, съгласно решение на Научното жури, взето на първо заседание в процедурата за защита на докторска дисертация на тема:

„Развитие на ноу-хау чрез консултиране и обучение (примерът на туристическата индустрия)“,

с автор: Виляна Янкова Русева,

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“ на Бургаския свободен университет

I. Обща информация

Докторант Виляна Янкова Русева завършва редовното си обучение като бакалавър по спец. Финанси и като магистър по спец. Счетоводство и контрол в Икономически университет- Варна. По-късно получава и ОКС „Магистър“ по спец. Управление на туризма в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“- Бургас. През годините на следването и докторантурата си работи в търговски фирми, банкови и финансови институции и туристически организации, а компетенциите ѝ са както с анализаторски, така и с активно изпълнение на функции в туризма и услугите. В рамките на докторантурата практикува като хонорирован асистент в БСУ.

По време на обучението си в докторантурата, Виляна Русева е изпълнила всички учебни задължения, като е положила успешно заложените в индивидуалния ѝ план за работа изпити. Темата на дисертационния ѝ труд, с която е зачислена през 2017 г. и отчислена с право на защита през 2019 г. в ЦИУН на БСУ е „ Развитие на ноу-хау чрез консултиране и обучение (примерът на туристическата индустрия)“.

II. Обща оценка и преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд на докторант Виляна Русева разглежда една изключително актуална тематика – прилагането на методите на обучението и консултиране в туристическата индустрия ориентирано към подобряване на управленския капацитет и ноу-хау. Фокусира се върху познаването на различните когнитивни отклонения, проявяващи се в прогнозирането и планирането, посоката и силата на тяхното влияние, носят съществена допълнителна полза за експертната общност, за да може икономистите да са запознати с това защо и как техните оценки имат склонността да се повлияват в ирационална и необективна посока.

Целта и задачите на дисертацията са коректно изведени и са предпоставка за доказване на правилно поставената теза. Целта е да се докаже и анализира проявлението на естествените човешки когнитивни отклонения при изготвянето на икономически прогнози и планове. За постигането ѝ са разгледани три групи когнитивни отклонения. Предметът и обектът на изследването са ясно дефинирани, а в методите на теренното изследване преобладават анкетата и контролната групата. Предмет на изследване е проявлението на естествените човешки когнитивни отклонения при изготвянето на икономически прогнози и планове. Обект на изследване са хората в качеството си на носители на естествени когнитивни отклонения, формиращи тяхното икономическо поведение. Тезата на дисертационния труд е, че икономистите са подвластни на естествени когнитивни отклонения от рационалното и обективно поведение при изготвянето на планове и прогнози.

Общият обем е 235 страници изложение, структурирано във въведение, две глави, заключение, списък на използваната литература и 10 приложения, едно от които е анкетната карта, използвана в изследването. Библиографията включва 131 източника на кирилица и латиница, от които 89 литературни. Прегледът на използваната литература показва, че докторантът е извършил задълбочен литературен обзор по проблематиката на дисертацията. Приложени са Декларация за съответствие на дисертационния труд с изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ и Декларация за оригиналност.

В теоретичната част на дисертационния труд са изведени елементи с теоретичен характер и подплатява основните насоки, в които ще се развие изследването. В нея са дискутирани последователно проблеми на управлението на човешките ресурси, свързани с тяхното обучение, развитие и пълноценно използване на потенциала им. Разгледани са същността на бизнес консултантската дейност и явлението ноу-хау в бизнес консултантските услуги. Направена е характеристика на туристическата индустрия и е изяснена основната роля на човешкия капитал в туристическата дейност.

За набиране на необходимите данни, докторантът е направил анкетно проучване в туристическия сектор, като е допълнил специализиранта част с въпроси за синята икономика. Извадката не е представителна за цялостна картина на всички проблеми в сектора, но е добра за дълбочинно проучване на характера на ноу-хаутото и неговото натрупване чрез обучение и управленско консултиране.

В заключението на дисертационния труд е направено последователно доказване на трите подчинени хипотези, с което осигурява вярността на основната хипотеза на дисертационния труд, а именно, че икономистите са подвластни на естествени когнитивни отклонения от рационалното и обективно поведение при изготвянето на своите планове и прогнози.

III. Оценка на приносите в дисертационния труд

Представената в автореферата справка за приносите реално отразява работата и постигнатите резултати в дисертационния труд. Те са свързани с теоретичното изследване на връзката между бизнес консултирането и обучението и подобряване на икономическата ефективност в организациите. Извършена е сравнителна класификация на методите: „тренинг“, „коучинг“, „менторинг“. Проучени са прилагането на бизнес консултиране в туристическите организации и е изследвано използването на обучение и консултиране в българските туристически организации.

IV. Въпроси и препоръки по дисертационния труд

Конкретният въпрос към докторанта е: може ли да се говори за пряка зависимост между склонността на управленските кадри те самите да се обучават и да предоставят възможности за квалификация на подчинените им кадри?

Препоръката към докторанта е при практическото изследване да се потърсят артефакти за зависимости в поведението и планирането не само на личностно, но и на фирмено ниво. Част от цитираните публикации не са разписани в общопризнатия формат. В същото време, сериозното ползване на английския език е предпоставка за бъдещи участия на докторанта в международни проекти и изследвания, както и за публикации в международни издания.

V. Автореферат и публикации по дисертационния труд

Авторефератът отговаря на изискванията и е издържан в структурно отношение, отразявайки логиката и дълбочината на дисертационния труд.

Използваните публикации са осем, от които една студия и четири доклада директно отразяват ключови моменти в изследването и са свързани с част от приносите.

Заключение

Дисертационният труд изцяло отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и на ПРАСБСУ за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

С убеденост давам **положителна оценка на дисертационния труд** на тема „Развитие на ноу-хау чрез консултиране и обучение (примерът на туристическата индустрия)” и препоръчвам на колегите, уважаеми членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен «доктор» на **Виляна Янкова Русева.**

12.08.2019 г.

гр. Бургас

Изготвил становището:

/проф. д-р Милен Балтов/